

Uzruna, uzrunas grupa, uzrunas teikums

1. Atceries, ko tu esi mācījies par uzrunu!

Atbilde uz jautājumiem!

Informācijai vari izmantot arī:

- ✓ mācību grāmatas;
- ✓ valodas rokasgrāmatas;
- ✓ interneta resursus u. c.

- Kas ir uzruna?
- Ar ko uzrunas grupa atšķiras no uzrunas?
- Kur uzruna vai uzrunas grupa var atrasties teikumā?
- Kas ir uzrunas teikums?
- Kāpēc tev jāzina, kas ir uzruna?
- Kuros gadījumos uzrunu mēs izmantojam rakstos?

2. Apkopo galveno informāciju no iepriekšējām atbildēm!

Uzraksti, uzzīmē vai attēlo shēmā, tabulā vai domu kartē to, kas tev ir jāatceras par:

- ✓ uzrunu;
- ✓ uzrunas grupu;
- ✓ uzrunas teikumu!

Uzruna, uzrunas grupa un uzrunas teikums

3. Izlasi Gunāra Priedes lugas “Vējlukturis abažūrā” fragmentus!

Klasē var lasīt lomās: *teicējs, Hedviga, Izolde, Zane, Mundra, Ralla, Krista, Signe, Erlends, Dailis, Jānis, Vinnijs, Madars.*

1. fragments

Dailis pamāj Izoldei un pagriežas pret ratiem. Ratos sēž Krista un Līva. Vēl te ir Zane, Mundra, Ralla, Izolde, Jānis, Vinnijs un Madars. Viņi visi sanāk ap Hedvigu.

Zane. Hedvig, ko darām?

Mundra. Ko Dailis tev teica?

Hedviga. Viņš atsakās.

Izolde. No kā?

Hedviga. Bija runāts, ka Dailis nāks mums līdzī uz Kristas mājām un rīt no rīta vizinās mūs pa Daugavu...

Izolde. Lieliski!

Hedviga. Jā, tikai viņš vairs nevēlas.

Mundra. Es viņu saprotu.

Ralla. Erlends uzvedās drausmīgi.

Zane. Kaut kas ir jādara.

Mundra. Hedvig, pasaki Erlendam.

Ralla. Skaidri un gaiši, Hedvig. Lai Erlends atvainojas. (..)

2. fragments

Krista (sauc). Hedvig, nāc un saki kaut ko, jo Dailis taisās iet projām! (..)

Dailis. Es atvados, Hedvig!

Krista. Daili, nē! Nu, lūdzu! (..)

Madars. Erlend, uz vienu vārdu!

Erlends sarunājas ar Signi. Erlends neatbild.

Madars. Erlend!

Signe. Tevi sauc...

Erlends. Mani? (Atskatās.)

Jānis. Nāc pie puikām!

Signe. Ej!

Madars. Tev jāatvainojas.

Erlends. Kuram?

Jānis. Tu vēl prasi?

Erlends vilcinādamies iet pie Madara. Signe nāk līdzī. Madars, Jānis un Vinnijs saskatās.

Vinnijs. Kristas viesi šovakar esam gan mēs, gan Dailis, skaidrs?

Jānis. Rēķinu kārtošānu vajadzēja atlikt uz citu reizi.

Madars. Skaidrs?

Erlends. Skaidrs. Kas man jādara?

Madars. Jā dod Dailim roka.

Jānis. Jāsaka "es atvainojos"... Vēl jā māca, kā maziņais.

Vinnijs. Daili, panāc, lūdzu!

Dailis (*no meiteņu ielenkuma*). Kas ir?

Jānis. Erlends grib atvainoties.

Dailis. Nu ziniet...

Vinnijs. Nopietni.

Erlends. Es atvainojos.

Zane. Erlend! Par ko?

Hedviga. Klusu, Zane!

Dailis. Nu, tas ir...

Madars. Miers?

Erlends. Miers.

Madars. Daili!

Dailis negribīgi tuvojas. Erlends iet viņam pretī un sniedz roku. Visi klusēdami skatās.

Dailis. Tā kā būtu... Lai notiek.

Erlends pagriežas pret Signi.

Hedviga. Miers, bērni, un rāpjamies ratos.

Mundra. Cik labi, ka Erlends nāca pie prāta.

Ralla. Nu patiešām.

4. Pārrunā izlasīto ar klasesbiedriem!

Kā tu domā:

- Kas ir lugas varoņi jeb personāži?
- Cik viņiem gadu (aptuveni)?
- Par ko Erlendam bija jāatvainojas?
- Kāpēc lugas varoņi bieži cits citu uzrunā vārdā?

5. Sameklē tekstā uzrunas!

Izpēti uzrunu novietojumu teikumā! Kurā vietā teikumā atrodas uzrunas?

Izpēti, ar kādām pieturzīmēm autors ir atdalījis uzrunas?

6. Strādā pāri!

Pārrunājiet, cik dažādus uzrunas atdalīšanas veidus tekstā varat atrast!

7. Uzruna teikumā var atrasties dažādās vietās. Uzruna teikumā ir jāatdala no citiem vārdiem.

Ar klasesbiedru kopīgi formulējiet likumu par pieturzīmju lietošanu šādos atšķirīgos gadījumos!

8. Pārrunājiet klasē:

- kādi ir uzrunas veidi;
- kā uzrunas lieto mutvārdos;
- kas jāievēro tekstā ar uzrunām!